

Treskoposten

**GABRIEL SCOTT
dagene 2016
27. og 28. august**

Lørdag - 27. august

Fjeldal skolemuseum
Kl. 12.00 Geirulv Stoveland:
«En gammeldags skoletime».
Aktiviteter for hele familien.
Ta med niste.

**Festaften i aulaen på
Lillesand Ungdomsskole,**
Kl. 19.00 Prof. Gunnar Breivik:
«Nøysomhet i vår tid.
Har Scott fortsatt noe å si oss om
livskvalitet?»

Harde Johannessen:
“Scott i utlandet. Kåseri og utstilling
av oversettelser.”

Koret «På tvers»
synger sanger fra og om Sørlandet
I pausen serveres den tradisjonelle
fiskesuppa, og kaffe etterpå.
Salg av bøker med alle titlene fra
Gabriel Scott Selskabets forlag.
Inngangspenger kr. 300,-
Medlemmer kr. 250,-

Søndag - 28. august

Høvåg kirke Kl. 19.00
Kveldsgudstjeneste
Biskop Stein Reinertsen.
Tema: Refleksjoner over Scotts bok
“Det gyldne evangelium”

Musikalsk bidrag:
Gabriela Csepregi, sang;
Hanne Øhrn Drønen, cello;
Kirsti P. Haugen, tangenter
Etter gudstjenesten blir det bekransning
av Scott-varden utenfor kirken.

Andre arrangementer
www.gabrielscott.no

I barkefletterens rike se side 8

24. april møttes Tofdøler og Høvdinger omtrent på fylkesgrensa, langt inne i skogen. Det var ikke fylkessammenslåing som sto på dagsorden, men sørlandsforfatteren Gabriel Scott. Anslagsvis 200 hadde fulgt oppfordringen fra historielagene i Høvåg og Tveit, samt fra Gabriel Scott Selskabet, om å bli med på en «Vårtur til Barkefletterens rike

Selskabets leder har ordet	Side 2
Årsmøtet vel i havn	Side 3
Pider Ro's historier overlevert til Statsarkivet	Side 4
En annerledes uke på Høvåg skole	Side 5
Familien Grødum Dahlskås har kjøpt Gabriel Scotts barndomshjem	Side 6
Samling i Gabriel Scotts univers	Side 8
Scott stadig i vinden	Side 10
Gjensyn med Truls Erik Dahls Scott-biografi	Side 11
Ole Geir Feste og Gabriel Scott	Side 12
Maren om Gabriel Scott	Side 13
Sølvfaks/ Silberpelz	Side 14

Redaktør:

Stein Gauslaa

mob. 908 76620

stein.gauslaa@agderposten.no

Journalister:

Kirsten og Thor E. Hanisch

Forsendelse:

Harde Johannessen,

mob. 907 59519

hardej@hotmail.com

Layout/trykk: Trond Print Design as

Styret i Gabriel Scott Selskabet

Leder:

Anders Bjørnholmen

mob. 986 67724

signeanders@gmail.com

Styremedlemmer:

Martin Birkeland

mob. 906 14729

martbirk@brodarpark.no

Harde Johannessen, mob. 907 59519

hardej@hotmail.com

Peer Rødal Haugen

mob. 992 61422

post@peers.no

Vibeche Grødum

mob. 413 68456

vibeche_g@hotmail.com

Vararepresentanter:

Unni Kirsten Hansen,

mob. 470 95858

unnihans@icloud.com

Ingjerd Modal

mob. 415 24671

ingjerd.modal45@gmail.com

Webansv.: Arthur Myhre Scott

mob. 415 39789

icelandairwaves@gmail.com

www.gabrielscottselskabet.no

www.gabrielscott.no

Forlaget:

Peer Rødal Haugen, 4870 Fevik

Forlagsansvarlig

mob. 992 61422

post@peers.no

Eva Kristiansen, 4885 Grimstad

Kommisjonsansv.

mob. 995 02525

eva@aktivinvest.no

Arne Henriksen

mob. 909 56054

arne@agderfly.no

Arrangementskomité:

Signe Bjørnholmen, mob. 958 81824,

May R. Finckelsen, mob. 917 33868,

Jens Stien, mob. 415 88843,

Jorun Vatland mob. 481 59741

Valgkomité:

Signe Bjørnholmen, leder,

Ingjerd Modal, Elisabeth Dobey

Vara: May R. Finckelsen

Lederen har ordet

**Kjære medlemmer og venner
av Gabriel Scott Selskabet.**

Det er alt første dag i august. Jeg sitter en stille morgenstund og ser ut over fjorden, vannet ligger der blankt, ikke en krusning eller bølge etter vind eller båter. Jeg løfter blikket og ser opp mot en klar skyfri himmel, da slår det meg. Du verden, har vi alt fått den klare høstluften? Er sommeren over for i år? Nei, vi skal nok få noen fine sensommerdager i år også. Ja, for jeg hadde tenkt at dersom det kom en skikkelig godværsdag, så skulle jeg gjøre som fiskeren Markus. Jeg skulle dra ut på en av de ytterste holmene og fiske bergylte. Saltet bergylte egner seg ypperlig til agn i hummerteina.

Forrige Treskopost kom ut til årsmøtet i mars. Årsmøtet er omtalt annet sted i denne posten. Vi kan se tilbake på en vår med flere arrangementer der Selskabet har vært delaktig.

Søndag 24. april ble det arrangert tur til Ulsholmen, en husmannsplass som ligger i området mellom Vestre Vallesverd og Drangsholt. Det er her Gabriel Scott har funnet og plassert personene i boka Barkefletteren. Dette arrangementet var et samarbeid mellom Gabriel Scott Selskabet, og historielagene i Høvåg og Tveit. Omkring 150 personer deltok på denne turen. Deltagerne fikk både historie og oppløsning fra boka. (se side 8)

Sammen for kultur, er et samarbeidsprosjekt mellom Lillesand Hotel Norge, Lillesand Folkebibliotek og Gabriel Scott Selskabet. Torsdag 30. juni fikk vi overrakt et originalmanuskript til en revidert utgave av Pider Ro's historier som Ragnar Langfeldt hadde arvet etter sin bestefar. Manuskriptet ble videre overlevert til en representant for Statsarkivet i Kristiansand, for oppbevaring. Ole Geir Feste underholdt med historier fra boka. Et godt besøkt arrangement som ble avsluttet med lunch på Hotel Norge, der også Tor Flaa underholdt med visesang. (se side 4)

I en av bygningene til Lillesand Sjøfartsmuseum er Selskabet delaktig i dugnadsarbeid med å innrede et rom som skal utstyres og møbleres slik som fiskeren Markus sitt hus er beskrevet i boka Kilden. Dette arbeidet vil foregå utover kommende høst og vinter.

Høsten er tiden da aktiviteter og arrangementer på ny startes opp. Årets Gabriel Scott-dager er rett rundt hjørnet. Selskabet har for lengst snekret sammen et program for årets "dager". Tradisjonen tro er det siste helga i august, i år lørdag 27. og søndag 28.

I år har vi et arrangement lørdag 27. kl.12:00 midt på dagen. Vi inviterer både unger og voksne til en gammel dags skoledag. Stedet er Fjeldal Skolemuseum der Geirulv Stoveland gir oss en skoledag slik den kan ha fortonet seg for Hollender-Jonas.

Lørdag kveld kl.19:00 er det festaften i aulaen ved Lillesand Ungdomsskole. Professor Gunnar Breivik kåserer over temaet: "Nøysomhet i vår tid. Har Scott fortsatt noe å si oss om livskvalitet?"

Harde Johannessen har samlet utenlandske oversettelser av Scotts bøker. Han stiller ut og forteller om disse oversettelsene.

Bygdekoret fra Høvåg "På Tvers" synger sanger fra og om Sørlandet. Selvfølgelig serverer vi fiskesuppe. Det blir også boklansering og boksalg.

Søndag kl.19:00 blir det kveldsgudstjeneste i Høvåg Kirke. Biskop Stein Reinertsen vil i sin tale ta utgangspunkt i Scotts bok "Det gylne evangelium". Vi får også musikalske innslag ved Gabriela Csepregi, sang. Hanne Øhrn Drønen, cello og Kirsti P, Haugen piano/orgel. Etter gudstjenesten bekranses Scott-varden utenfor kirken. Dere finner et utførlig program et annet sted i denne Treskoposten. Velkommen til årets Gabriel Scott-dager.

*Beste hilsen
Anders Bjørnholmen*

Årsmøtet vel i havn

Årsmøtet i Gabriel Scott Selskabet ble avholdt på Lillesand folkebibliotek, slik det har vært de siste årene. Forlaget hadde årets første utgivelse, HIMMELURET, klar til årsmøtet, og den er nå i handelen. Dette er Scotts første skuespill, en komedie i tre akter.

At årsmøtet ble avholdt på Lillesand folkebibliotek denne gangen også, skyldes i første rekke at GSS i samarbeid med biblioteket har arbeidet med etableringen av et eget Scott-rom og Gabriel Scotts Plass på Lillesand folkebibliotek. Årsmøtet uttrykte et håp om at liknende initiativ/grupper kunne komme istand på flere bibliotek i regionen, eller utenfor Sørlandet.

Fremmøtet (28) var noe lavere enn i fjor, men stemningen og deltakelsen var det ikke noe å si på. Årsmeldinger (forening og forlag) og regnskap ble godkjent. Årsmøtet hadde også som sak å ta stilling til en revisjon av Selskabets vedtekter. Framlegget fra styret ble vedtatt med kun små endringer.

Etter kaffepausen underholdt Bjarne Bjorvatn med historien om spøkelser (Kassetassen) fra boken «Det spøger». Bjorvatn er en av dem som kan gestalte Pider Ro på en fantastisk måte, og det var mye av denne figuren i presentasjonen av spøgelseshistorien.

Resultatet av valget: Se side 2

Det ble orientert om følgende arrangement:

- Tur til barkefletterens rike (sammen med historielagene i Tveit og Høvåg) 24. april.
- Gabriel Scott-dagene 2016 27.-28. august.
- Tur til Dinkelsbühl arrangeres 7. – 12. september. Reiseledere er Berit og Arne Henriksen og Harde Johannessen. Interesserte kan kontakte disse. Begrenset antall.

Det ble også orientert om et prosjekt som en del ihuga Scott-venner er involvert i – å få oversatt Kilden til latvisk. For å skaffe pengene som trengs ble det invitert til å støtte med pengegaver. For kr 200 i gave kommer man med på en liste i boka med givere. Støtter du med kr 400 eller mer, får du også et eksemplar. Kontakt: Harde Johannessen.

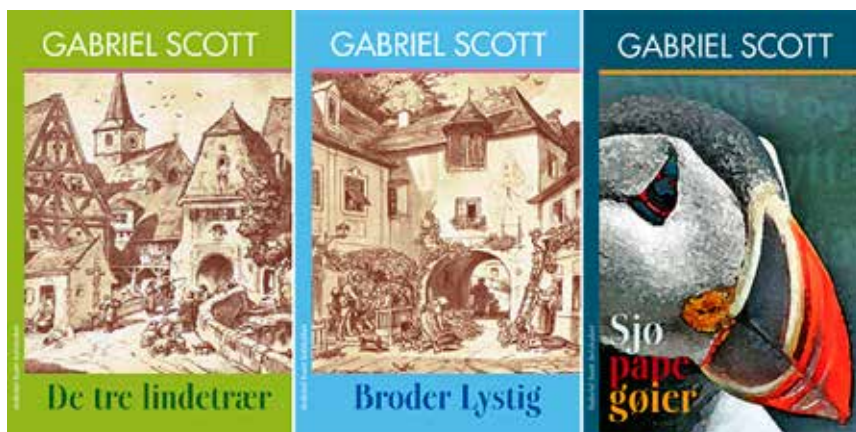
Høvåg skole er en av skolene som har fått classesett med Fant / Josefa. Skolen gjennomførte en hel temauke med oppgaver og aktiviteter knyttet til Scotts univers. Flere fra GSS var med på åpningen av uka, og Vibeche Grødum og Ingjerd Modal orienterte fra uka. (Se forøvrig reportasjer i dette bladet.)

Forlaget stiller med TRE nye utgaver under Scott Dagene

GSS forlaget stiller med fyldig bokstand og hele TRE nye utgaver av Scott-bøker. Det er De tre lindetrær, Broder Lystig og Sjøpapegøier!

I tillegg kan det hende det vanker et godt Dagene-tilbud! En god anledning til å supplere samlingen eller handle gaver.

Vel møtt til inspirerende samlinger.

OPPFORDRING! For rask kommunikasjon med Selskabets 469 medlemmer om nye arrangementer m.v., mail da inn din e-postadresse til Peer Rødal Haugen, post@peers.no

Pider Ro's historier overlevert til Statsarkivet

Dette dokumentet med Pider Ro's historier gav Ragnar Langfeldt til Lillesand folkebibliotek i vår. Folkebiblioteket i samarbeid med Gabriel Scott Selskabet bestemte å levere det videre til Statsarkivet i Kristiansand. Det skjedde under LillesandsDa'ene 30. juni. Vi hadde et flott arrangement. Vi besøkte også museumsbutikken hvor man holder på å innrede et Fiskeren-Markus-rom som ser ut til å bli veldig flott! Og så fulgte en deilig makrell-middag i festsalen på Hotel Norge. Vi fikk oppleve Pider Ro i Ole Geir Festes skikkelse, både på biblioteket og på hotellet. På hotellet sang Tor Flaa.

Hotellet er Ragnar Langfeldts barndomshjem. Han leste opp en beskrivelse av hotellets historie som hans far hadde skrevet, om hvor forfalt hotellet var blitt i 30-årene og om hvordan det med knappe midler var blitt kraftig forbedret av hans foreldre som drev hotellet og senere av Nils Arne Taranger. Han gav nåværende hoteleier Beate Holm Töpfer skryt for oppussing som har brakt hotellet et kvantesprang videre. Det satte hun stor pris på å høre. Hun ble så rørt at hun måtte ut på kjøkkenet for å tørke bort et par tårer. Pider Ro ville vel ha beskrevet det slik, at det var dronning Beate av Lillesand; og at ho holdt på å drone i gråd og tårer, så det va' mest så mi måtte sømme ud av festsalen.

Men tilbake til Pider-Ro-dokumentet. Ragnar Langfeldt sa han hadde lite opplysninger om det, annet enn at det bærer hans farfar Jens Langfeldt (1878 - 1948) sitt navntrekk og dateringen 2/2-1935, og at det er festet et visittkort til det fra direktør Rolf Thorsteinsen i Den norske Bankforening i Oslo, hvor det på baksiden står «Med takk for hyggelig samvær i Flekkefjord». For øvrig var det farfarens farfar Fredrik Nicolaysen Langfeldt (1815 - 1903) som bygde huset i Havbukta i Ny-Hellesund, det huset som senere ble kjøpt som gave til Vilhelm Krag. «Fredrik i Havbugta» sin sønn Nicolai Langfeldt (1844 - 1921) er den kjente forteller-kilden til Vilhelm Krag, uten at det nødvendigvis har noe med dokumentet å gjøre.

Ragnar Langfeldt overrakte dokumentet til Anders Bjørnholmen som ga det videre til Thomas Olsen fra Statsarkivet.

Her er altså flere ting man ikke vet med sikkerhet, og det er ofte det man ikke vet som pirrer nysgjerrigheten, så derfor har jeg sjekket dokumentet nærmere. Det viser seg å være en nøyaktig avskrift av de eldste Pider Ro's historier, de som er en del av de to bøkene *Lillehavns mysterier 1* (1898) og *Lillehavns mysterier 2* (1900). Pider Ro's historier kom ut som egen bok først i 1905, med senere utgaver i 1941 og 1950. For hver ny utgivelse forandret og forbedret Gabriel Scott masse på historiene. For eksempel ble dialekten i 1898- og 1900-utgavene forandret til riksmål i 1905, for så igjen å bli forandret til dialekt igjen i 1941.

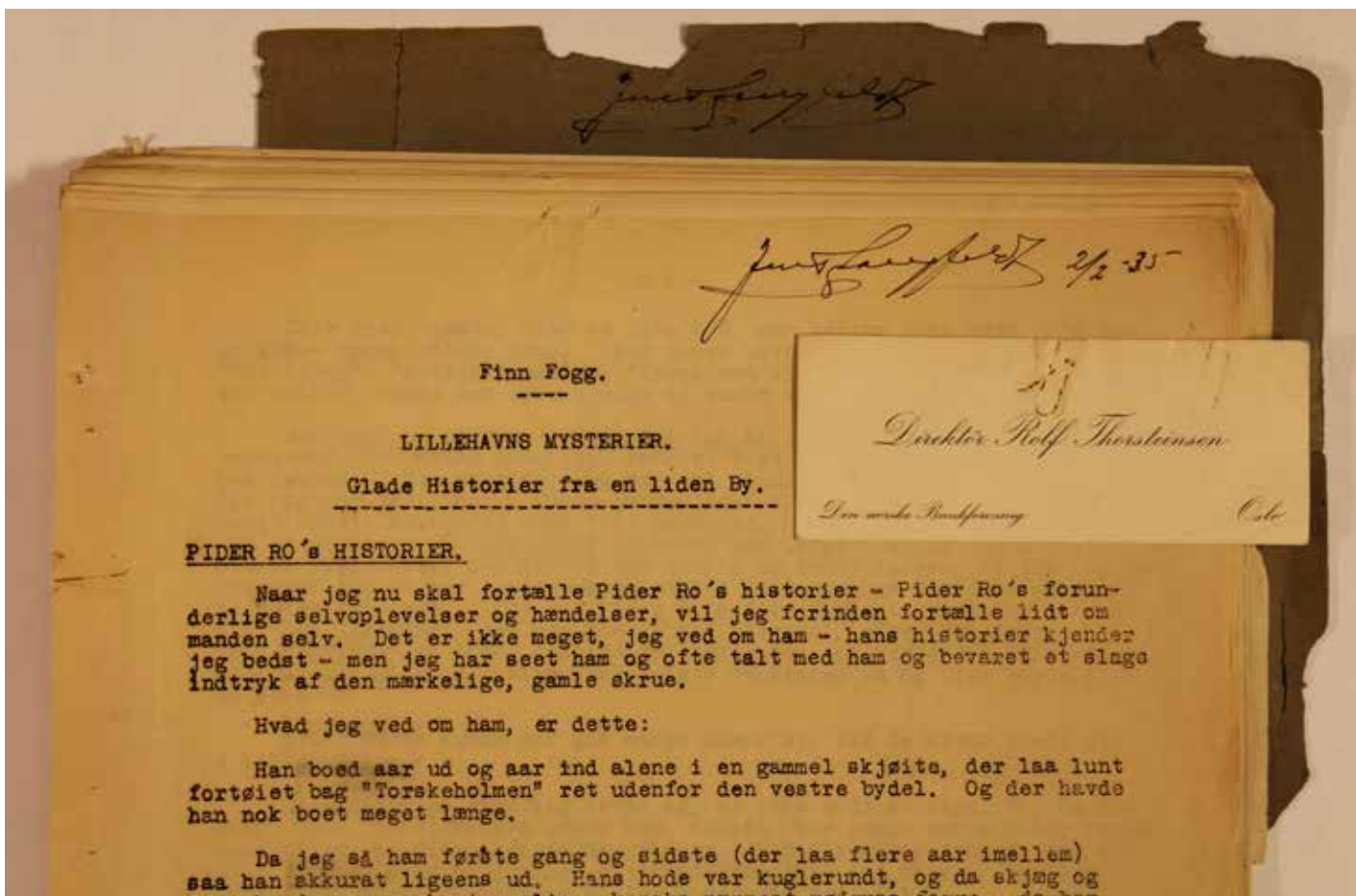
Pider Ro's historier var vanskelig å få tak i på denne tiden. I artikkelen «Lidt om sjældne Gabriel Scott-utgaver» skrevet for boksamlere i 1945, står det at *Fugl Fønix* (1898) er Scotts sjeldneste bok, og på en delt andre plass kommer de tre bøkene *Lillehavns mysterier 1* (1898), *Lillehavns mysterier 2* (1900) og *Pider Ro's historier* (1905). «De er alle meget sjældne og meget eftersøkt.» (Heftet «Hilsen til Per Dancke» - småskrift for bokvenner nr 66, s 18-22, 1945)

Banksjef Jens Langfeldt

Ole Geir Feste som Pider Ro.
(foto: Ingjerd Modal)

Gabriel Scott skrev aldri på skrivemaskin selv, så vidt vi vet. Hvis det overleverte dokumentet skulle være skaffet til veie av Gabriel Scott, måtte det ha skjedd en gang mellom 1900 og 1905, for etter 1905 ville han brukt den nye riksmåls-versjon av historiene. Så vi kan fastslå at det må være noen andre som har fått det skrevet.

I *Lillehavns mysterier* skrev man «aa» i stedet for «å». I 1917 gikk man over fra «aa» til «å», det ble anbefalt fra 1917, og obligatorisk fra 1939. I bildet over, på nest nederste linje er det feilskrevet «å». Derfor må vi anta at dokumentet er fra 1917 eller senere.

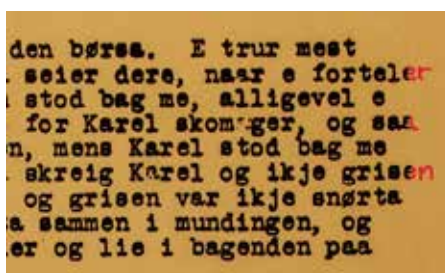
Rolf Thorsteinsen var direktør i Den norske bankforening fra 1931 til sin død i 1955, så visittkortet må være fra denne tiden. Jens Langfeldt var sjef for Sørlandets bankforening.

Maskinskriften i dokumentet er imponerende jevn og nesten uten feilslag, så det er nok skrevet av et profesjonelt avskrivingsbyrå, eller kanskje av en bank-sekretær? De tre bøkene sjeldenhet gjør det forståelig at det kan ha vært verd å betale et avskriftbyrå til å skrive av de 31 sidene, fra en bok som kanskje har vært lånt på biblioteket?

Ragnar Langfeldt syntes dokumentet så ut som om en kopi laget med gjenomskrift, så han regnet med at det kunne finnes flere eksemplarer.

På dokumentets side 15 avsløres det at det har vært brukt blåpapir, og at det demed finnes minst to eksemplarer. Dokumentet har «letter»-format, et format som er litt kortere og bredere enn A4, og man har antagelig brukt blåpapir i A4-format, som da er litt smalere, for på side 15 har ikke blåpapiret rukket ut til alle bokstavene på høyre side. Bokstavene som mangler har jeg tilføyd med rødt. Det finnes altså minst to eksemplarer, og dette er ikke originalen.

Jeg har fått Riksarkivet til å gå gjen-

nom møteprotokollen for Den norske bankforening, og de finner at bankforeningen aldri har hatt møte i Flekkefjord. Jeg har sjekket protokollen for Sørlandets bankforening, og de har

heller ikke hatt møter i Flekkefjord i denne perioden. Referatet fra et møte høsten 1934 gir antagelig svaret på gåten. Dette er eneste gang på 30-tallet at neste årsmøte planlegges. Her står det: «Bankchef Langfeldt og bankchef Bøhler vil paata sig arrangementet. Deltagerne vil møte med damer». Damer ja, her har vi det! Og i regnskapet for årsmøtet 15. mai 1935 i Kristiansand står det en post som heter «Utlegg til skrivearbeide (mangfoldiggjørelse)» på 30 kroner. Så det var nok som underholdning for damene man brukte Pider Ro's historier. I tillegg holdt direktør Rolf Thorsteinsen et foredrag på møtet. Hva så da med datoen 2/2- 1935? Det er sikkert et privat treff for å planlegge årsmøtet i forbindelse med lokalbankenes årsoppgjør. I alle fall ble årsregnskapet for Høyland sparebank offentliggjort i Flekkefjord-posten 5/2.

Etter at det stod om dokumentet i Lillesands-Posten, ringte Finn Holmer Hoven som også hadde en kopi. Den har tilhørt en Borhaven som var født i 1915 og som bodde i Arendal. Her manglet de samme bokstavene på side 15. Så da finnes det minst tre eksemplarer av dokumentet. Mer har jeg ikke klart å finne ut om det.

Harde Johannessen

En annerledes uke på Høvåg skole

Av Vibeche Grødum

Fredag den 11. mars var det kick-off for en litt annerledes uke for 8-10 trinn på Høvåg skole. Hanne Gundersen — kunst- og håndverkslærer på skolen synes det var på høy tid at den lokale dikteren fikk litt oppmerksomhet på skolen, i bygda der han vokste opp. Med tillatelse fra rektor og i samarbeid med andre lærere på Høvåg skole gikk hun i gang med å planlegge Gabriel Scott - prosjektet. Målet for prosjektet var å transformere det gamle "tysk -rommet" til "Gabriel Scotts kott".

Fredagen startet med innslag fra flere representanter fra Gabriel Scott Selskabet og fremføring av Pider Ro's historier av Ole Geir Feste. Ingjerd Modal fremførte litt fra Hollender Jonas, Anders Bjørnholmen fortalte litt om Gabriel Scotts liv, Peer Rødal delte ut klassesett av Fant & Josefa som skal brukes som en del av undervisningsopplegget på ungdomstrinnet og jeg fortalte litt om Gabriel Scotts barndomshjem.

Påfølgende uke var mandag, tirsdag og halve onsdag satt av til prosjektet. Elevene var delt inn i totalt 11 ulike grupper på tvers av trinnene, og i løpet av mandag og tirsdag skulle "tysk-rommet" males 3 strøk, puter og gardiner sys og dekorerer med sitater av Scott, pallesofaer skulle beises og settes sammen, grafiske motiver av Scott skulle produseres, blomsterkasser med sitater skulle lages og fuglekasser og benker skulle snekres og males. Det var også grupper som var ansvarlige for underholdning og kakebaking og en gruppe var satt til å lage en egen avis og dokumentere progresjonen underveis.

På onsdag stod "Gabriel Scotts kott" ferdig. Som avslutning på prosjektet var det fremføring av gruppene som hadde jobbet med musikk og hørespill og vi fikk servert "søsterkake" og tildelt "Gabriel Scott-avisa".

Det var et ambisiøst prosjekt som må ha krevd mye planlegging, og jeg er dypt imponert over hva de har fått til! Det krevde også gode prosjektlederevner av Hanne Gundersen. Den utfordringen klarte hun med glans, men ikke minst var det elevenes egne prestasjoner som imponerte.

Jeg var selv med og bidro på "tekstil - gruppa" disse dagene for å bli litt bedre kjent med de yngre og for å finne ut av hva som engasjerer dem, og hvordan Gabriel Scott Selskabet burde henvende seg til de yngre. De ga meg mange gode innspill som vi kan dra nytte av og bygge videre på!

Gabriel Scott Selskabet er veldig takknemlig for slikt engasjement og ønsker å følge opp dette nå til høsten. Vi har ikke helt bestemt hva vi skal finne på ennå, men vi vet i hvert fall at det blir en omvisning i Gabriel Scotts barndomshjem, noe vi håper de vil sette pris på!

Familien Grødum Dahlskås har kjøpt Gabriel Scotts barndomshjem

(Dette stykket fikk dessverre ikke plass i forrige nr av Treskoposten)

Fra kirketårnet i Høvåg ser familien Grødum Dahlskås ned på den gamle prestegården fra 1790 som de kjøpte sommeren 2014. Det er Tobias, Linnea, Vibeche og Morten. De to eldste barna, Julian og Daniel er dessverre ikke med på bildet.

- Det var veldig tilfeldig at vi havnet her, sier Vibeche.

Vi ville ha et hus som lå landlig til. Siden jeg er opprinnelig fra Sørlandet så bestemte vi oss for å kikke på disse trakter, og så falt vi helt pladask for dette huset her.

- Kjente dere til Gabriel Scott før dere flyttet hit?

- Veldig lite.

- Hvilket forhold har dere til Gabriel Scott nå?

- Et helt annet forhold - jeg i hvert fall.

Inntil videre gjør jobbsituasjonen det slik at Vibeche bor i Høvåg sammen med datteren Linnea, og hun har fått mye tid til å lese Scotts bøker i høst. Og så blir det en del pendling til og fra Østlandet.

- Alle kjenner jo til Gabriel Scott nå, venner og familie. Vi har gitt Scott-bøker til veldig mange til jul, så vi håper å vekke litt interesse i alle fall.

- Hva synes dere om å bo i Gabriel Scotts barndomshjem?

-Det er et hus du blir glad i. Det er en utrolig god atmosfære i dette huset. Det er et eller annet med det huset her som gjør at jeg er nesten litt «forelska» i det. (Tobias kommer bort og fniser "forelska" – alle ler) Så er det litt med alle minnene, at man vet at Gabriel Scott er oppvokst her. Jeg synes det er så viktig å ta med seg tradisjonene videre.

Når jeg sitter og leser så henger jeg meg opp i små detaljer, som da jeg leste Tripp trapp Tresko og Gabriel forteller om det gule huset han bor i. Jeg ser for meg lensmannsgården som lå vegg i vegg her som han også forteller om i Tripp trapp Tresko, og veien forbi her som du også hører om i Det spøker, og om folk som kom inn på kjøkkenet for å høre på spøkeshistorier fra prestegårdskjøkkenet. Ut i fra hva Gabriel forteller så var det et folksomt hus da han bodde der, som det også var den gangen det ble bygget i 1790. Da var det en Omund som bodde er, og etter det jeg har lest fikk han støtte fra kirken for sin gjestfrihet. Den gang var det ikke fast prest i Høvåg, men en prest for hele Vestre Moland. Han kom inn sjøveien og bodde i dette huset da han hadde preken i kirken. Det står også skrevet at flere som kom langveisfra også overnattet i dette huset.

På kjøkkenet der som den bakerovnen står har det tidligere vært en kjellerlem som det fortelles om i Det spøker, hvor Gabriel satt med beinene ned i krypkjelleren, eller bryggerhuset, som det het, fordi det var så mye folk på kjøkkenet at hvis alle skulle få plass måtte han sitte der. Det er kjempemorsomt – jeg synes jo det!

I Hyrden forteller «pater Julius» om at han vokste opp på en prestegård og at faren var prest. Prestegården var veldig trekkfull, og de måtte tette igjen med bomull i sprekene og teipe over med avisapapir. Han forteller om døren til farens kontor i andre etasje som flyr opp og igjen fordi andre går inn hoveddøren – man måtte gå veldig stille. Og om hvor lite trekk det var i pipen, og tjenestepiken som brukte lang tid for å få fyr i ovnen. Det tolker jeg til å være minner han har herfra, ikke fordi det er trekkfullt her nå, men fordi det er slik han også fremstiller det i Tripp trapp tresko. Det var også slik Sven Holst Jensen fremstilte det for kirke departementet da han søkte om ny prestebolig. Dette brevet ligger tilgjengelig på nettet.

Så er det en jordkjeller her ute på plenen, som det står om i

Familien Grødum Dahlskås i kirketårnet i Høvåg. Fra venstre Vibeche, Tobias, Linnea og Morten. Julian og Daniel er dessverre ikke med på bildet.

Tripp trapp tresko – som mammaen til Gabriel innredet. Hun hadde benker på hver side og bord i midten som de brukte som lysthus om sommeren.

- Hvilke Scott-bøker har du lest i høst?

-Jeg har lest Fergemannen, Det gyldne Evangelium, Sven Morgendug, Hyrden, Helgenen, Stien, Sommeren, Høsten (jeg har dessverre ikke Våren), Tripp trapp tresko, Det Spøker og Blaa-skjæl. Det er nok Stien som har gjort størst inntrykk på meg, og generelt Scotts budskap om å være god.

Det er ikke lenge siden jeg så Fant på tv, i slutten av november eller i begynnelsen av desember tror jeg det var. Det var jo morsomt! Jeg har også vært en av de som har kost meg med Tante Pose hver jul, noe jeg dessverre ikke i får gjort lenger!

Tekst og foto: Harde Johannessen

Tobias Grødum (7 år) på kjøkkenet i den gamle prestegården hvor Gabriel Scott, omtrent like gammel, satt og hørte på spøkeshistorier. På Gabriels tid var det en kjellerlem i gulvet, og han satt med beinene ned i jordkjelleren.

Samling i Gabriel Scotts univers

28. april gledet KA, Kristiansand Avis, leserne med en flott tosidens reportasje av avisens Arne Lunde fra vårens store Scott-tur 24. april.

Søndag møttes Tofdøler og Høvdinger omtrent på fylkesgrensa, langt inne i skogen. Det var ikke fylkessammenslåing som sto på dagsorden, men sørlandsforfatteren Gabriel Scott.

Anslagsvis 200 hadde fulgt oppfordringen fra historielagene i Høvåg og Tveit, samt fra Gabriel Scott Selskabet, om å bli med på en «Vårtur til Barkefletterens rike – Ulsholmen». 150 startet fra Urdalen i Høvåg, mens 50 tok beina fatt fra Drangsholt i Tveit. Det var vår med varmende sol – fra starten av. Det endte med snø og hagl inne på den gamle husmannsplassen som fikk en spesiell plass i Gabriel Scotts diktning. Slik kan april narre noen og hver.

Scott sin skrivestue

-Scott leide ei hytte inne i skogen til jakt og fiske. Og til skrivestue. Her skrev han romanen Barkefletteren som handler om personer som levde i området rundt, fortalte Anders Bjørnholmen, formann i Gabriel Scott Selskabet. Men han tok seg visse dikteriske friheter, altså, tilføyde han.

Vel inne ved Ulsholmen møttes Tofdølene og Høvdingene til felles rast på tuftene av husene som en gang sto her. Mosegrodde steinmurer dannet en autentisk ramme rundt foredraget til Ingjerd Modal som kretset rundt romanen om barkefletteren. Hun fortalte om Osmund Olsen som bodde her fra 1843 og som ble sentral i romanen. Han ble kalt «Greven av Ulsholmen» fordi han krydret sin tale med stivt kansellispråk og kledde seg i en slitt splittfrakk og flosshatt. En livlig historie, samtidig en sår fortelling om fattigfolk som aldri fikk muligheten til å svinge seg opp i velstand.

Anders Bjørnholmen kunne fortelle: Barkefletterne flekket barken av eika og la den til tørk før de leverte den til garveriene. En møysommelig jobb som kunne være plagsom med mye fluer og mygg, ettersom klekkingen foregikk om våren og forsommeren, forklarte han.

Scott til Latvia

Myggplagen var fraværende for de fremmøtte som fikk oppleve at bakken ble hvit i løpet av rasten. Humøret var likevel intakt. Det sørget ikke minst Harde Johannessen i Gabriel Scott Selskabet for idet han foretok en lynrask transformasjon fra turgåer med sid frakk til fargerik klovn. Alt i den hensikt å skaffe blest om et prosjekt med å få gitt ut romanen «Kilden» i Latvia. Det har alltid vært stor interesse for Norge i Latvia og tre bøker av Scott ble gitt ut på latvisk på tretti-tallet. Nå vil vi reintrodusere forfatteren ved å gi ut «Kilden» på latvisk, fortalte han de etter hvert noe blåfrosne tilhørerne, og inviterte med det til et spleiselag for å få det til.

KA karakteriserte Hades appell om støtte til tiltaket som både fargerik og flammende. Måtte han lykkes!

Ellers er det dette å si om Barkefletteren: En krønike fra en utgrænd at den første gang kom ut i 1931 på Gyl-dendal, opplag 7000. Den fikk gode anmeldelser av ingen ringere enn Barbra Ring i Nationen, Kristian Elster i Aftenposten, Axel Otto Normann i Urd, Sigrud Undset i brev til Scott, Ronald Fangen i Tidens Tegn og C.J. Hambro i Morgenbladet.

Kirsten og Thor Einar Hanisch

Foto: Peer Rødal Haugen

Utstilling av Gabriel Scott bøker

Universitetsbibliotekets utvalg av Gabriel Scott bøker ble igjen presentert gjennom høsten 2015.

Som tidligere ble den satt opp av UiA- bibliotekar Lone Bak.

K&TE
Foto: Lone Bak

Scott stadig i vinden

Theis Salvesen, sognepresten i Tveit, har i 2015 knyttet andaktene sine i Fædrelandsvennen til seks forfattere. Dette skrev han om Gabriel Scott (utdrag): «*Det gylnne evangelium* kopler det fornøyelige med det dype. Boken handler om St. Peter som beklager seg til Vårherre om hvor mye dumt som ble gjort i skapelsen. De enes om å ta seg en tur til jorda. Der skal St. Peter definere problemet og gi botemidlet. I løpet av boken hostes ti nye bud opp. To av dem er: Du skal ikke være teolog og du skal ikke bedrive politikk. Onsdag er det møte i bystyret og torsdag skal jeg forrette en begravelse. Følgelig får jeg mye å be om tilgivelse for på søndag!

To episoder fra boka. St. Peter beklager seg over de store, stygge kråkene og at de vakre sommerfuglene er så små. Da lar Vårherre en bli stor som ei høne. Etter en uestetisk flyvetur skal den sette seg på en prestekrage som brekker. Og vår jordiske venn innrømmer fadesen. Så skal de gå en lang en lang tur. St. Peter drømmer om en feit fiskerett når de kommer frem til vertshuset. Så beklager han seg over at vi ikke har fremsyn. Slik at han kan vite. Ikke bare drømme. Vårherre sier at han har gitt dem håpet i stedet. Men han skal få det som han vil. Fremsynet viste at det ikke var mat i vertshuset og at en hund kom og bet han i beinet. Han fikk en dårlig dag mot kveld!»

Emil Otto Syvertsen skrev i Fædrelandsvennen om Salmer fra Sørlandet som Harald Olsen i 2015 ga ut på Bokbyen forlag. I anmeldelsen skrev avisens anmelder ganske kritisk dette: - *Gabriel Scotts vidunderlige Godnatt-salme* er blitt forkortet til tre strofer. Den har opprinnelig syv, og er en sørlandsk variant av Petter Dass' «Herre Gud, ditt dyre navn og ære», like omfattende hele skaperverket, men mer sørlandsk i lynnet, trolig den vakreste salmen som er skapt her sør. Men den skulle altså forkortes!»

Fædrelandsvennen feb. 16, 10 år siden: «*Gabriel Scott*» er bare det første skipet i flåten som skal kjempe med Color Line over Skagerrak. Masterferries.com er mer enn en nettadresse. Det er rederinavnet til Bernt og Frank Mykjåland og Svein Olaf Olsen, malt med store bokstaver på skutesiden og skrevet i flertall. – Nettopp. Vi er i kontakt med rederier og ønsker flere skip til linjen mellom Kristiansand og Hanstholm eller på andre destinasjoner, sier rederisjef Olsen. Men foreløpig handler alt om «Gabriel Scott». Jomfruturen til Hanstholm går i slutten av mars. Natt til i går klappet skipet til kai i Kristiansand etter en ferd i 19 knops fart og stiv kuling fra Horten. – Skipet oppførte seg prikkfritt, forsikrer kaptein Gunnar Paul Bengtson.

Vår gode Scott-venn Per Arne Dahl, nå biskop til Tunsberg, markerer fortsatt ofte Gabriel Scott som en stor inspirator. Gjennom hovedkanalen til NRK-radio kunne hele landet høre talen av Dahl til og om Joralf Jerstad, snart 90, i Oslo Domkirke 2. påskedag. Da med det kjente Gabriel Scott-sitatet *Onndskap tærer, godhet nærer* som Dahls hovedoppslag. Budskapet oppover til Den store legen var: - Hvis lyset slukker, vær snill å tenne det igjen!

I Vårt Land for 25. juli hadde tidl. rektor Halvard Hegna, Tinn i Telemark, et innlegg i Verdidebatt om den kristne trua: «Kva er egentleg kjernen i den kristne trua? Det har eg lura på.» Hegna trekker på Augustins «Herre, mitt hjerte er urolig inntil det finner hvile i deg», på den engelske filosofen Richard Peters «Religion er hva mennesket gjør med sin ensomhet», og så ender han opp med vår stadig aktuelle Gabriel Scotts *Kilden*: «Et menneske kommer til verden, en ånd daler ned på jorden. Den hvirvler en støvsky opp omkring seg, tar støv på seg og sleper rundt. Når dens tid her nede er omme, legger den atter støvet av og vender tilbake til det eviges favn.» «Forkynning elles kan vera så som så. Det er forkynning for «dei frelste» og har ingen appell til søkjande menneske», skriv Hegna. Men en velkomsthilsen til kirkerommet har han sans for. Den praktiseres av en prest i Bærum og lyder slik: «Velkommen til troens og undringens rom!»

I Høvågavisa 26. mai står dette: «Ekte Scott-entusiast: Gerda og Rolf Nilsen kom også til Urdalen for å spasere i Gabriel Scotts fotspor. Rolf er litt av en Scott-entusiast: Det hele begynte med at jeg fikk høre om en som fortalte om Alkejegeren. Jeg kjøpte den samme høst, og leste den raskt ut. Før jul hadde jeg lest alle Gabriel Scotts bøker. De er så forbaska gode. Mange flere må få opp øynene for hvor godt forfatterskap han har utført!»

NRK Fjernsynet 21. april, intervju med vår landskjente og høyt verdsatte skuespiller Espen Skjønberg. Han fortalte om da han spilte Gabriel Scotts *Fant* i filmen om fantene, en av tre filmatiseringer av Scotts bøker. Det var et av høydepunktene i hans liv. Det var en fantastisk sommer. Min mor var også med. Men de virkelige fantene gjord narr av oss som spilte dem. «Du er en tøffing Espen», sa intervjueren Rigmor Winge, hva er ditt motto? - Da vil jeg sitere Rolv Wesenlund: Min beste tid er nå, er nå, er nå!»

Fædrelandsvennen 19. mars, God Helg, intervju med sognepresten i Domkirken, Aud Sunde Smemo, tidligere kaptein og feltprest på Setermoen, aktuell som deltaker i «Kirkens Storting», Bispedømmerådet, som representant for Agder og Telemark: Siste *kulturopplevelse*? Kan jeg svare med en leseopplevelse? Ja. Da var det den siste boka jeg ble ferdig med - «De vergeløse» av Gabriel Scott. *Det verste med Norge?* Når vi er oss selv nok.

K&TE

Gjensyn med Truls Erik Dahls Scott-biografi

I Vårt Land 1. februar 1999 hadde forfatteren Gunnar Bonsaksen en interessant anmeldelse av Gabriel Scott *Et Levnetsløp*, ifølge Bonsaksen: «en gjennomgang av Gabriel Scotts menneskelige og kunstneriske liv, som vi nesten fullstendig har manglet». Anmeldelsen har overskriften «Blåser støv av Scott», og vi gjengir den her slik Bonsaksen skrev den:

«Det er nå gått 40 år siden Sørlandets dikter Gabriel Scott døde, og nesten 50 år siden den eneste boken om ham ble utgitt. Da Norges Nasjonallitteratur kom i revidert utgave i 1996, var Scott fjernet fra forfatterlisten, (sammen med bl.a. Falkberget, Bojer og Sigurd Hoel). Noen vil nok spørre om det er bryet verdt å blåse støv av dette forfatterskapet.

Eget selskap

Men Gabriel Scott er ikke glemt av nordmenn med hjerte for god litteratur. En av disse er en ildsjel ved navn Truls Erik Dahl. I mai 1997 ble Gabriel Scott Selskabet grunnlagt ikke minst på hans initiativ, og har allerede arrangert seminar i Brekkestø med stor suksess. Nå foreligger hans bok «Gabriel Scott Et Levnetsløp» på Juni forlag. Bak den ligger årelange studier, samtaler og korrespondanse nedfelt i 4000 A4-ark og samlet i 14 tykke ringpermer i Dahls privatbolig på Fjellhamar utenfor Oslo.

Den forrige Scott-biografien (av Arne Beisland) kom i 1949 og er sterkt preget av at Gabriel Scott stadig var i live – og at han ikke likte å stille ut sitt personlige liv. Den meddeler så pass lite om dette at den nesten ikke kan kalles biografi, men heller et dikterportrett. I stedet går Beisland inn i Scotts verden, spesielt de store romanene fra «Jernbyrden» i 1915, og analyserer dem grundig.

Foreldrenes rolle

Truls Erik Dahl velger da fornuftig nok å gå den motsatte vei. På bokens 378 sider gir han seg lite inn på litterær dissekering. Til gjengjeld får vi her en gjennomgang av Gabriel Scotts menneskelige og kunstneriske liv som vi nesten fullstendig har manglet. Og verket føyer seg inn i den ganske lange rekke glimrende dikterbiografier som er kommet nå i 90-årene.

Det sto to høyst kunstneriske foreldre bak Gabriel Scott. Sammen skapte de også den kjente sangen «Tre søte småbarn med øyne blå». Der fortelles det at «Gabriel er i sitt sjette år». Dette var i England, hvor faren arbeidet som sjømannsprest. Kort tid etter bar det til Norge og Sørlandet; guttens oppvekst der ble senere skildret i hans barnebok «Tripp-trapp-tresko».

Scott debuterte som 20-åring i 1894 med en samling «Digte» som kom litt i skyggen av Obstfelder og Vilhelm Krag, sistnevnte var og ble hans gode venn. Begge var riksmålets trofaste tjenere, og Scott utgav i 1910 komedien «Babels Taarn», som harselerer med norsk sprogandalisme og førte til et regulært teaterslag i Kristiania.

Nye bøker kom nesten hvert år – for barn og for voksne, og i alle litterære genrer. Men økonomisk romslig fikk ikke forfatteren det før helt på slutten av sitt liv. Gjelden bare økte og økte mens forlag og venner mottok fortvilte tiggerbrev.

Biografien gir oss innblikk i Scotts tre ekteskap, hvorav bare det siste var lykkelig. I 1917 måtte han oppleve at den 14-årige sønnen Elg Bjarne plutselig fikk hjernehinnebetennelse og døde.

At Gabriel Scott var noe av en mystiker, visste vi fra før. Alt som barn falt han i trancelignende tilstander hvor han følte seg rykket ut av sanseverdenens begrensninger og gjort til ett med verdensaltet. Flere av bøkene bærer sterkt preg av dette, ikke minst romanen «Helgenen» (1936).

Sin fremste talsmann fant Scott i filosofen Spinoza. Derimot hater han alle legpredikanter og en god del prester. Av sistnevnte gruppe fant hans egen far dog nåde for hans øyne.

Forellingsindustri

Gabriel Scotts Påskeeggene

«Det snakkes og skrives i vore dager om treforedling og fruktforedling og blomsterforedling og mer slikt – men den foredling vi trenger er rett og slett menneskeforedling».

Kommentar

Som tidligere ledere av Gabriel Scott Selskabet inviterte vi Truls Erik Dahl til Scott-året 2007. I Treskoposten for februar 2008 oppsummerte vi Scott-året 2007 og skrev da om lag slik om Truls Erik Dahl: Lørdag 1. september sto Scott-biograf Truls Erik Dahl i fokus på scenen i det nye Høvåg Bedehus med foredrag om Gabriel Scott og om det mangeårige arbeidet med biografien. Dahl introduserte også et imponerende multimedia-program, med god hjelp av Arthur Myhre Scott, Gabriel Scotts oldebarn og webmaster for www.gabrielscottselskabet.no Spesielt var «Scotts Ternen, produsert av Truls Erik Dahl og inntalt av NRKs Einar Bjorvatn, en opplevelse som de mange tilhørerne satte pris på. Hans lydbok laget over Gabriel Scotts *Påskeeggene* representerte også en god tilvekst til Scott-litteraturen.

Vi vil ellers uttrykke glede over at *Truls Erik Dahl* generøst har gitt Gabriel Scott Selskabet anledning til å trykke opp igjen *Gabriel Scott Et Levnetsløp* uten vederlag, om og når behovet for dette melder seg. Han stilte også restopplaget til fri disposisjon.

En smakebit fra biografien kan gjerne være sitatet fra Gabriel Scotts *Årringer*, som faktisk Dahl setter aller først i boka. Scott:

«Mitt mål er ikke å holde dom, men flytte grensen og bryte tvangen og løfte hvelvet for lysets flom og sprede skodden om fuglesangen så vidt og langt min klinge når! Og derfor flyver mitt sverd av skjeden for fuglesangen og blomstergleden og alt som bor i den karske vår!»

Kirsten og Thor Einar Hanisch

Ole Geir Feste og Gabriel Scott

En av Sørlandets festligste og mest allsidige skuespillere, vår alles Ole Geir Feste, er betatt av Gabriel Scotts litteratur. Mange forestillinger er det blitt, spesielt med de morsomste skikkelsene Pider Ro og Skipper Terskelsen. Til KLAR Magasinet for februar 2015 har han fortalt om sitt engasjement. Opptakten var i 1992, og det har vart helt til i dag og varer fortsatt. I det aller siste også med en dreining mot Gabriels forfatter- og skolevenn, Vilhelm Krag.

Ole Geir Feste

Ole Geir forteller:

- Høsten 1992 spurte Alex Scherpf - en person jeg skulle dele sorger og gleder med i nesten førti år både som venn og kollega - om jeg ville spille Pider Ro for Agder Teater. Jeg sa ja, og dermed var det på en måte gjort. Pider Ro var en virkelig person - han har levd. Han ble født i 1838 og vokste opp i Kristiansand. Han hadde en litt luguber oppvekst, som vi ikke skal ta opp her. Det er en del forskjellige meninger om den. I 1880-årene flyttet han inn i en synkeferdig skøyte sammen med hunden sin: Ludafisk. Det var her han fikk besøk av diverse sjøfolk som hadde reist verden rundt og villig fortalte historiene sine. Pider Ro husket historiene, pyntet gjerne på dem og plasserte seg selv som hovedperson og helt. Han overdrev noe ganske fantastisk. Jeg tror nok også Gabriel Scott tok seg mange dikteriske friheter når han gjenfortalte historiene. Skal jeg anslå noe, vil jeg tro historiene er 10 prosent Pider Ro og 90 prosent Gabriel Scott. Men morsomme er de! Pider Ro havnet til slutt på et pleiehjem i Elvegata og døde i 1915.

Gleden ved å gi:

- Jeg har stor glede av å formidle historiene til Pider Ro. I det hele tatt er det alltid moro å gi noe til noen som setter pris på det. Og det gir en enorm glede når det virkelig sitter. Det er nesten som med julepresanger - de er morsommere å gi enn å få. Som profesjonell skuespiller er man jo også avhengig av positive tilbakemeldinger og gode kritikker. Mitt forhold til kritikk er som alle andres, tror jeg. Får jeg konstruktiv kritikk er det ok - da

kan jeg lære noe av det. Dårlig kritikk gjør meg deppa. Jeg tror det gjelder alle - de som sier at de ikke bryr seg om kritikk lyver (da lyver de sikkert om andre ting også). Gode kritikker gir selvtillit og bringer tilskuere til teateret. Og tilskuere er selvfølgelig viktig for en skuespiller.

Mange skikkelser:

- Jeg har opptrådt i mange figurer og skikkelser. Skal jeg velge en favoritt, må det bli Skipper Terskelsen - ja, også forestillingen: «Sur melk og kjærlighet». Begge er skapt i Gabriel Scotts univers. De bygger på historier fra boken *Blaaskjæl*, som jeg fikk i gave etter en forestilling for noen år siden. Den kan jeg anbefale!

Nå er det ikke alltid hensikten å få folk til å le. Jeg synes det er like viktig at de følger med og får en opplevelse. At de tar med seg opplevelsen ut av teateret og kanskje får interesse for å lese flere historier. Hvis jeg kan vekke såpass interesse at folk kjøper Gabriel Scott eller Vilhelm Krag sine bøker, har jeg gjort en god jobb».

Skal en være nokså sikker på å treffe Ole Geir, bør en stikke innom *Værts- huset Pider Ro*, den mest lønnsomme restauranten, ifølge Fædrelandsvennen, på Kristiansands berømte fiskebrygge. Over en god kopp kaffe eller et glass øl der, kan han blant venner som frekventerer hans bord inne eller ute på terrassen, komme til å si: - Personlig synes jeg det er vanskelig å si at trampeklapp og positiv respons fra publikum er det som gir meg mest glede. Selvfølgelig er det gledelig og

positivt der og da, men jeg tilbringer jo mesteparten av tiden min utenfor scenen. Derfor finner jeg like mye glede andre steder. Det er også forskjell på gleder. Noen er kortvarige. Det kan være en god vits eller historie, en morsom episode, en vellykket replikk osv. - noe som gleder der og da, men som fort blir glemt».

Det bør også tilføyes, som også Leif Strøm i *Gatemagasinet Klar* gjør, at Ole Geir Feste også driver sitt eget teater, *Fjesing Teater*, «der jeg», som Ole Geir sier, «er nokså eneveldig! Jeg føler en stor glede hvis jeg får det til å gå rundt, kunstnerisk og økonomisk. Jeg legger ned mye arbeid, og blir veldig glad når jeg lykkes».

Og lykkes, det har jo Ole Geir Feste gjort til gagns ved de mange festlige anledningene for Gabriel Scott Selskapet gjennom snart 25 år! Måtte det bli mange flere!

Tekst og foto:
Kirsten og Thor Einar Hanisch

Maren om Gabriel Scott

Det vil glede mange Scott-hjerter at en ungdom som Maren Kjøstvedt fatter så stor interesse for Gabriel Scott at hun skriver om han i Høvåg skoles avis. Også Høvågavisa fattet interesse for hennes velskrevne artikkel og publiserte den i sin helhet. Maren er 15 år, blir 16 i år, og er nettopp ferdig med 10. trinn. Hun starter på videregående nå i august. Maren sier at hun bruker mye av tiden sin på skole og trening. Hun er også glad i å lese og i å være sammen med venner. K&TE

Maren Kjøstvedt

Gabriel Scott Jensen Av Maren Kjøstvedt

Norges kyststripe er lang og fantastisk. Landskapet forandrer seg hele tiden, og det samme gjør menneskene. Fra flate, solvarme svaberg i sør, til høye, vindutsatte fjell i nord. Ingen kyst i hele verden kan overgå det norske kystlandskapet.

Høvåg er en liten kystperle som få nordmenn har kjennskap til. De aner ikke hva de går glipp av! Det er en grunn til at turister trekkes ned hit til dette fantastiske stedet. Solfylte sommerdager, med late dager på sjøen. Høvåg er nærliggende til sjøen, har fantastisk skog, store enger med høyt, grønt gress, og utrolig hyggelige og jordnære mennesker. Dette er selve paradiset for en eventyrlysten guttunge fra en tettbygd by i Skottland. Hva kan vel inspirere en ung forfatter-spire mer enn frihet til å løpe i skogen så langt beina kan bære ham, og ligge i sola under et stort epletre, mens bladene kaster skygger på bakken rundt ham? Dette er det perfekte stedet for å skrive fantastiske bøker, men hvorfor vet folk så lite om denne mannen, Gabriel Scott?

Den eldre lokalbefolkningen kjenner mange av bøkene hans godt, men de yngre generasjonene kjenner ikke like godt til hans eldre historier.

Gabriel Scott ble født den 8. mars 1874. Man skulle kanskje tro at han er født og oppvokst i Norge, men hans fødested var i Leith (nå Edinburgh) i Skottland, hvor faren arbeidet som sjømannsprest. I 1883 flyttet familien til prestegården i Høvåg, rett ved bygdas kirke.

Foreldrene til Gabriel hadde veldig ulike yrker, men begge påvirket sønnen opp gjennom barndommen hans. Far Svend Holst Jensen var utdannet sjømannsprest, mens mor Caroline Mathilde Schytte var komponist og forfatter (har blant annet skrevet barnesangen ride, ride ranke) Gabriel Scott har fått navnet sitt etter forfatteren Walter Scott. Derfor ble han hetende Gabriel Scott Jensen.

Da de flyttet til Høvåg forelsket han seg umiddelbart i den vakre naturen. Mange av bøkene hans er inspirert av naturen, og inneholder også mange beskrivelser, og egne minner fra hans barndom.

Han gikk i smedlære i sin ungdom, og tok eksamen fra Skiensfjordens mekaniske fagskole i 1894. Han interesserte seg for tekniske ting, og også for jakt og friluftsliv. Disse interessene bevarte han livet ut, noe som synes i både bøkene og diktene hans.

Gabriel debuterte som forfatter i 1894 med diktsamlingen «Digte». Hans offisielle dikternavn var Gabriel Scott, og etternavnet «Jensen» ble satt til side.

Han bodde delvis i Kristiania, og han ville livnære seg av forfatteryrket. I Kristiania hadde han flere venner fra Sørlandet. Bl.a. forfatterbrødrene Thomas og Vilhelm Krag.

Scott var en raskt arbeidende og ambisiøs mann, og i 1896 utga han hele tre bøker. To år senere kom boken Fugl Føniks, som var tilknyttet Grimstad.

Han levde to forskjellige liv på denne tiden. Et på Sørlandet med jakt, fiske og friluftsliv, og et i hovedstaden som en elegant herre på kafe.

Rundt 1900 ga han ut en rekke bøker, men han fikk aldri et ordentlig gjennombrudd. I 1901 giftet han seg. Han ble så inspirert til å skrive «Tante pose», som senere også ble filmatisert. Dette var hans første store suksess.

På fritiden, ved siden av forfatterskapet, drev han på med diverse oppfinnelser og patenter. Alt fra rottegift og skosmøring til modellfly med motor og pil og buer.

Romanen «Camilla Dyring» kom i 1906, og det sies å være begynnelsen på hans mest kunstneriske bøker. Denne ble delvis skrevet under et opphold i Firenze

i Italia. Samme år ble hans tredje sønn født i Italia, og året etter flyttet de tilbake til Norge.

I 1914 døde hans første kone Ellen, etter at de hadde vært skilt i to år. Scott fikk da ansvaret for de tre ungene. Både helsen og økonomien var dårlig, og samtidig var det verdenskrig i Europa.

Hans store gjennombrudd kom med romanen «Jernbyrden» som ble utgitt i 1915. Denne boken handler om Jan Vibe, som beskrives som en viljesterk og ensom skikkelse i boken. To år senere kom oppfølgeren «Enok Rubens levnedsløp», og Scott ble en kjent person i det litterære miljøet.

Scotts mest kjente verk ble «Kilden» Også kalt brevet om fiskeren Markus. I denne boken, lar han fiskeren selv komme med sine egne livsnære tanker.

Mange av Gabriel Scotts bøker hadde en religiøs handling. Både hans egne religiøse syn, og andres kom frem i bøkene hans. De omhandlet også mye spørsmål ved livet og naturen.

Gjennom livet opplevde Gabriel mange tragiske hendelser. Han gjennomgikk sykdom, tap av sin kone, og også en av sønnene hans døde brått av sykdom.

Gjennom livet giftet han seg tre ganger. Det to første ekteskapene endte med skilsmisse.

På sine eldre dager flyttet Gabriel til Tromøya utenfor Arendal, til et sted han kalte «Maagereiret». Her ble han boende helt til sin død 9. juli 1958.

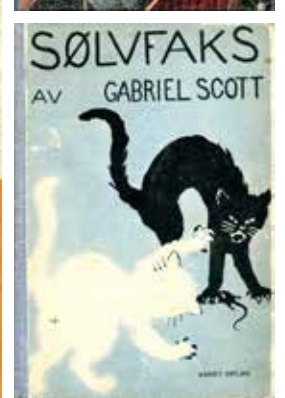
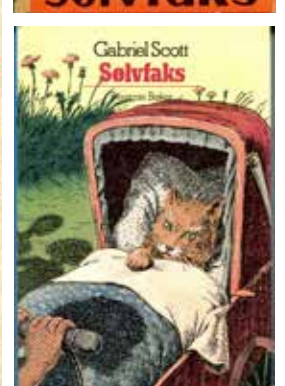
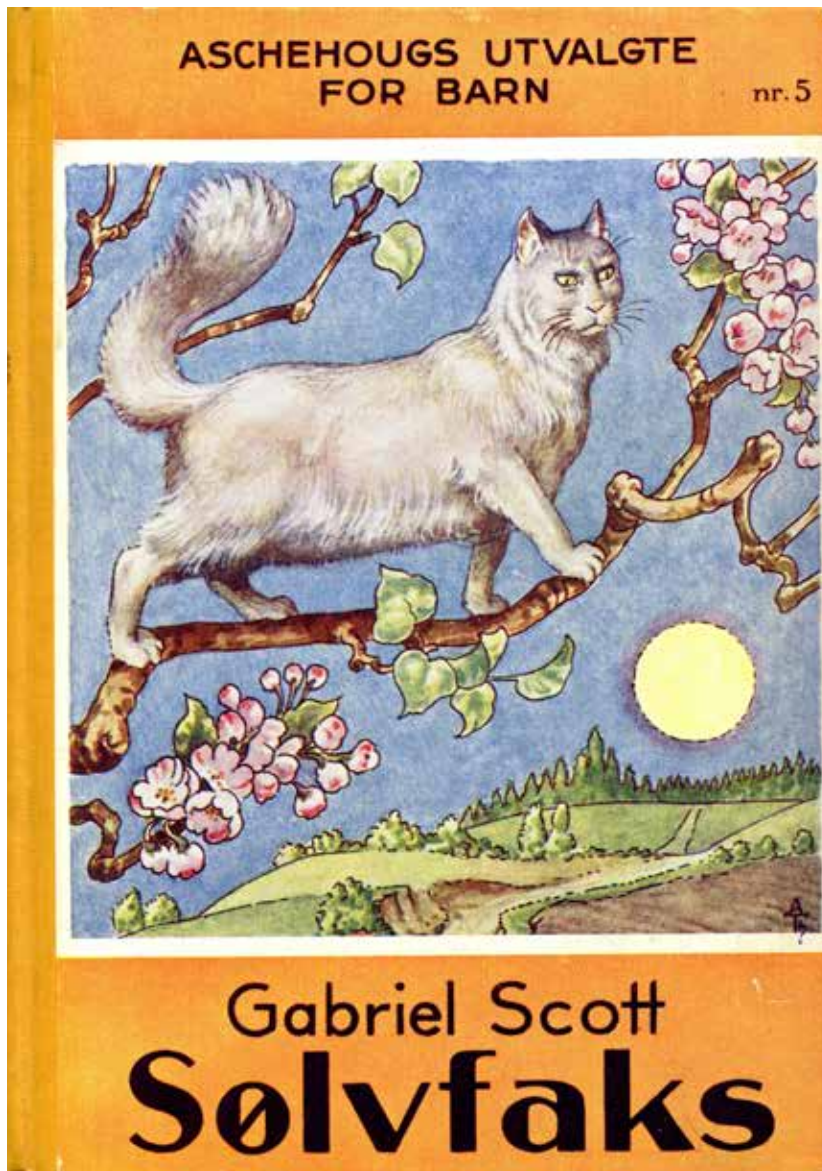
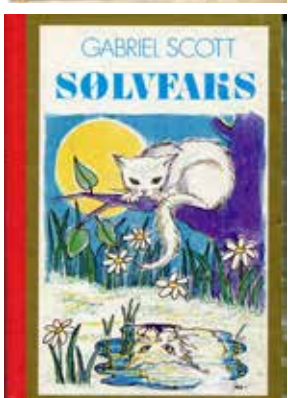
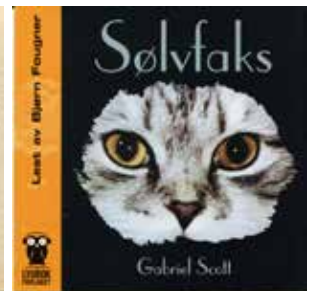
https://nbl.sn1.no/Gabriel_Scott

<http://jernbyrden.no/index.php?kat=2&id=12>

https://sn1.no/Gabriel_Scott

Sølvfaks

Det er mange katter som har fått spille hovedrollen som Sølvfaks. Først het Sølvfaks Graatas. Det var i Børnetidendes Julebog i 1910 og 1911. Så kom historien som bok i 1912, og da hadde den skiftet navn til Sølvfaks. Gabriel Scott likte katter. Han hadde en katt som het Markussen. På slutten av Helgenen (1936) får Evens katt unger på lille julaften. Sølvfaks er oversatt til dansk av Lisbet Sørensen og kopiert opp i et lite privat antall for utdeling til de som kjøper seg en skogskatt fra foreningen Norske Skovkatter i Danmark.

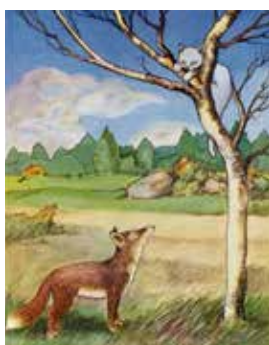
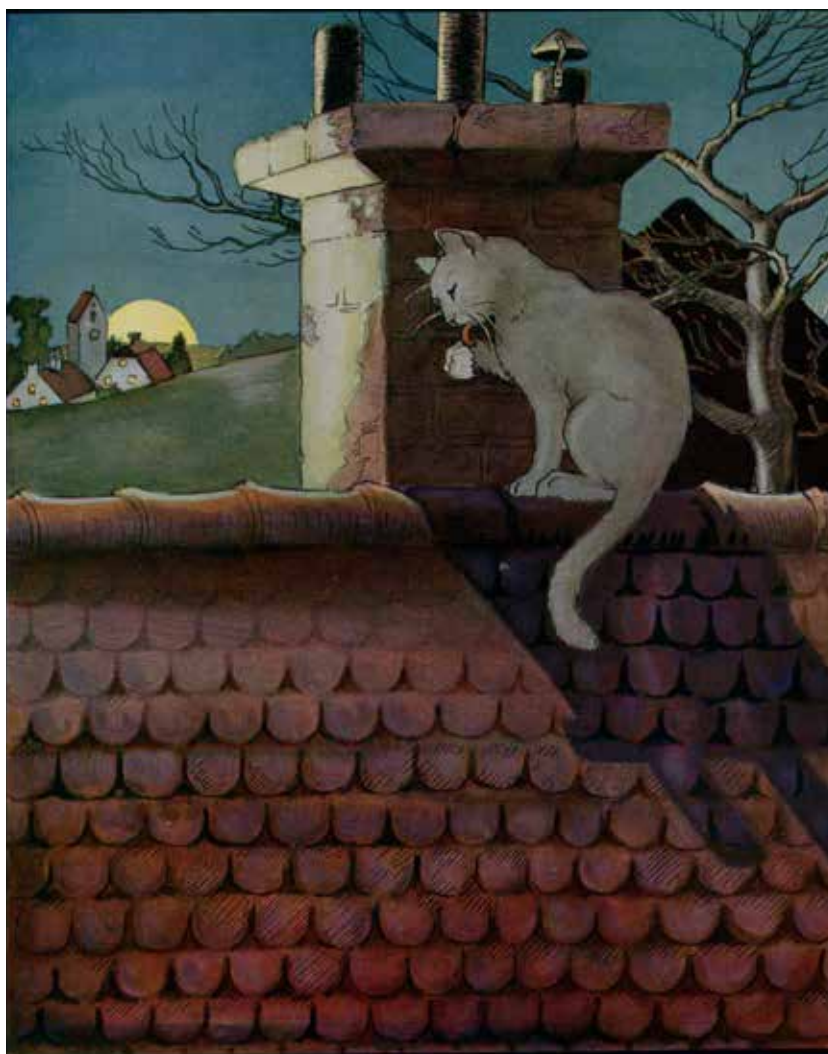
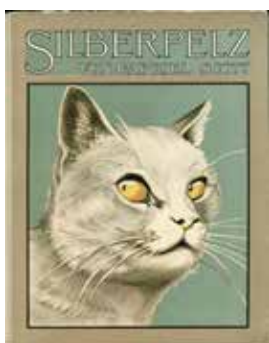
Silberpelz

Sølvfaks ble oversatt til tysk av Margarethe Tischauer (1891 – 1938), og utgitt i 1914. Hun var den tredje konen til forfatter Trygve Andersen, som er kalt «de forkomne sjelers dikter». Samme året fikk de sine to døtre, Gerd på nyåret, og Ursula i november. Døtrene elsket sikkert sin mors bok, og det var de i tilfelle ikke alene om, for den kom i hele 23 opplag, og er dermed Scotts mest populære oversatte bok. Oversetter Margarethe var jøde og kamuflerte sitt jødiske navn. I Norge gikk hun under navnet Grete, og i Silberpelz står det kun «G. Tischauer», og bare i første opplaget. I de neste opplagene er ikke navnet hennes nevnt. Dog, i det siste opplaget, i 1952 er «G. Tschauer» tilbake. Hun oversatte kun to norske bøker til tysk. Den andre er Storbyens barn (1937). De flotte fargeillustrasjonene er laget av Carl O. Petersen.

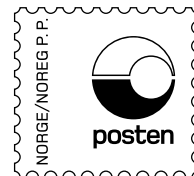
Harde Johannessen

Trygve Andersen og konen Grete Tischauer, og deres to døtre Gerd (t.v) og Ursula. (Bildene er fra boka *Havmannens datter* Regine Normann)

Retur:
GSS v/ Harde Johannessen
Hærstad
4770 Høvåg

A PRIORITERT
PRIORITAIRE

TRE nye titler til
Gabriel Scott-dagene
fra GSS forlaget!

Bøker fra Gabriel Scott Selskabet

BOKTITLER	PRIS	MEDL.
Aftenrøde (hft.)	99,-	75,-
Agdesiden,	195,-	135,-
Alkejegeren	200,-	140,-
Barkefletteren	200,-	140,-
Blaaskjæl	200,-	140,-
Broder Lystig (hft.) NY!	149,-	105,-
Camilla Dyring (hft.)	149,-	105,-
De tre lindetrær (hft.) NY!	149,-	105,-
De vergeløse (hft.)	149,-	105,-
Den hvite hest (hft.)	149,-	105,-
Det gyldne evangelium (hft.)	149,-	105,-
Det spøker	200,-	140,-
Et levnedsløp (Scott-biografi ved T. E. Dahl)	200,-	140,-
Fant / Josefa (dobbelbind)	250,-	175,-
Fergemannen	200,-	140,-
Fugl Fønix (hft.)	149,-	105,-
Helgenen	200,-	140,-
Hellig tre konger (hft.)	149,-	105,-
Himmeluret (hft.)	149,-	105,-
Hollender-Jonas (dobbelbind)	200,-	140,-
Hyrden (hft.)	149,-	105,-
Jagtjournalen (hft.)	149,-	105,-
Jernbyrden (dobbelbind)	250,-	175,-
Lillehavns mysterier 1 (hft.)	149,-	105,-
Lillehavns mysterier 2 (hft.)	149,-	105,-
Markus the Fisherman	200,-	140,-
Pider Ro's historier	200,-	140,-
Påskeeggene	200,-	140,-
Sanketeina 1 (hft.)	149,-	105,-
Sanketeina 2 (hft.)	149,-	105,-
Sanketeina 3 (hft.)	149,-	105,-
Sjøpapegøier (hft.) NY!	149,-	105,-
Skipper Terkelsens levnedsløp (hft.)	149,-	105,-
Sven Morgendug (hft.)	149,-	105,-
Sølvfaks	200,-	140,-
Stien	200,-	140,-
Tripp-Trapp-Tresko	200,-	140,-
The golden gospel (hft.)	149,-	105,-
Vester i skjærene	200,-	140,-
T-SKJORTE (marine m/ GS-sign. og karrikatur)	170,-	170,-

Du kan bestille bøkene via www.gabrielscott.no
Porto tilkommer ved postsending. Ellers er bøkene å få i bokhandelen, eller de kan bestilles der.

